

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Eesti piimaturg 2010. aasta I kvartalis

kokkuvõte

Tallinn
Juuli 2010

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Koostaja: Katrin Nittim

Projektigrupi koosseis: Pille Liivaauk, Maris Viileberg

EKI Rävälä 6
19080 Tallinn
Tel. +372 646 6439
Fax +372 668 1240
E-mail: eki@ki.ee
<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	5
Piima tootmine	7
Piimatööstus	9
Hinnad	13
Väliskaubandus	26
Maailmaturg	33
Euroopa Liidu turg	35
Rahvusvaheline konkurents.....	36
Kokkuvõte	41

Sissejuhatus

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti piimasektori arengust 2010. aasta I kvartalis ja arengutrendidest lähitulevikus seostatult Euroopa Liidu ja maailmaturu arengutega.

Töös analüüsitakse:

- piimatootmise, lehmade arvu ja produktiivsuse muutusi;
- piima tootmiskvootide täitumuse taset;
- piimatööstuste majandusnäitajate muutusi (müügitulu, kasum, kulud, töötajate arv, investeeringud); tootmismahdade ja ekspordiks müügi arengut;
- hindade muutusi erinevates müügiahela osades (tootja- hulgi-, ekspordi-, jae-, EL ja maailmaturuhinnad);
- piimatoodete väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- piimatoodete müügiolukorda EL-is ja maailmaturul.

Töös on kasutatud Statistikaameti põllumajanduse, tööstuse ja väliskaubanduse andmeid, PRIA piima tootmiskvootide täitmise aruandeid ja EKI vaatluste andmeid. Euroopa Liidu ja maailmaturu ülevaadete koostamisel on kasutatud: Euroopa Komisjoni raporteid ja memosid, Hollandi LOT ja EL erinevate riikide hinnaraporteid.

Töö maht on 42 lehekülge.

Kokkuvõte

Piima toodeti Eestis 2010. aasta I kvartalis 161,5 tuhat tonni ehk 0,5% vähem kui aasta tagasi. Piimatoodang lehma kohta küll suurenes 12,3%, kuid lehmade arv vähenes 3,7%. Lehmade arv oli I kvartali lõpus 3700 looma võrra väiksem kui aasta tagasi ja piima väljalüps lehma kohta vähenes aastaga 199 kg võrra. Piimatööstuse poolt varutava toorpiima **kokkuostukogus** oli I kvartalis 6,4% aastatagusest väiksem ning moodustas 86,6% piima kogutoodangust. 2009/2010 majandusaasta piima tootmiskvoot täideti 88,5%-liselt, sh tarnekvoodi täituvus oli 88,8% ja otseturustuskvoodi täituvus 64,2%.

Piimatööstusettevõtetes vähenes SA kiirstatistika andmetel aastatagusega võrreldes või, juustu ja lõssipulbri toodang, suurenes piima, hapupiima, kohupiima ja värsket juustu ning jäätise toomine. Piimatööstuse majandusnäitajad 2010. aasta I kvartalis halvenesid võrreldes aasta varasema perioodiga. Piimatööstusettevõtete **müügitulu** vähenes 1,2%, **kasum** 65,8% ja **lisandväärtus** 28%. **Kogukulud** olid aastatagusest 2,1% suuremad. Tööjõukulud vähenesid aastaga 7,6% ning nende osakaal kogukuludes langes eelmise aasta I kvartali 9,5%-lt 8,6%-le. Sel aastal vähenes I kvartalis töötajate arv vaid 0,4%, kuid tööjõukulu ühe töötaja kohta kahanes samal ajal 7,2%. Seega kasvasid piimatööstuse kogukulud peamiselt toorpiima hinnatõusu tõttu. Kuna müügitulu vähenes 3 korda rohkem kui töötajate arv, vähenes piimatööstuse tootlikkus (müügitulu hõivatu kohta ehk tööviljakus müügitulu alusel) aastaga 0,8%. Tootlikkus lisandväärtuse alusel kahanes aastaga 27,7%.

Piimatööstuse **investeeringud** (22,8 mln kr) olid 2010. aasta I kvartalis 15,6% väiksemad kui aasta tagasi ning peaaegu kolm korda väiksemad kui kaks aastat tagasi. Masinatesse ja seadmetesse tehtud investeeringud moodustasid kogu investeeringutest 82%.

Piimatoodete **väliskaubavahetuses** suurenes võrreldes 2009. aasta I kvartaliga nii ekspordid (45,7%) kui impordikäive (10,1%) ning positiivne kaubavahetussaldo suurenes 66,5%. Piimatoodeteid eksporditi 2010. aasta I kvartalis 490,6 mln krooni ja imporditi 136,7 mln krooni eest. Väliskaubakäive suurenes osa piimatoodete ekspordi- ja impordihindade tõusu ja osa kaupade koguste suurenemise tõttu. Ekspordikäibest 53,5% moodustas eksport EL-i liikmesriikidesse ning 46,5% väljapoole EL-i riike. Tähtsamad sihtturud olid Venemaa (45% ekspordikäibest), Läti (16%), Leedu (12%) ja Soome (12%). Piimatoodete ekspordikäibest moodustasid 42% juust-kohupiim, 23% piim-koor, 17% lõssi- ja piimapulbrid, 9% vadakutooded, 6% või. Impordikäibest moodustas 29% juustu-kohupiima, 28% piimapulbrite ja 24% piima-koore, 6% hapupiimatoodete, 6% vaakutoodete import. Suuremad impordiriigid oli Läti (27% impordikäibest), Saksamaa (20%), Soome (11%), Leedu (10%).

Piimatoodete **tööstusest väljamüügihinnad**, mis 2009. aasta teises pooles tõusid, läbisid 2010. aasta I kvartalis kerge languse ning pöördusid uuesti tõusutrendile II kvartalis. Piimatoodete

jaehinnad tõusid Eestis 2009. aasta IV kvartalis, tegid 2010. aasta I kvartalis läbi kerge hinnakorrektsiooni allapoole, kuid I kvartali keskmine jaehind oli enamusel toodetest kõrgem 2009. aasta IV kvartali keskmisest. II kvartalis hinnatõus jätkus. **Toorpiima kokkuostuhind** on Eestis alates 2009. aasta augustist peaaegu pidevalt tõusnud, kuid oli 2010. aasta I kvartali keskmisena EL-i riikide pingereas tagantpoolt neljas. 2010. aasta I kvartalis toimus paljudes riikides mõningane sesoonne hinnakorrektsioon ja mõnedes riikides jätkus langus ka aprillis. EL-25 keskmine piima kokkuostuhind oli aprillis 1,1% madalam I kvartali keskmisest. Eestis oli aprillis kokkuostuhind 1,5% kõrgem kui I kvartali keskmine.

Piimatoodete **maailmaturul** liikusid hinnad 2010. aasta I kvartalis langustrendil. II kvartalis hinnad uuesti tõusid. Hinnatõus on tingitud majanduslanguse tõttu tekkinud piimatoodete pakumise vähenemisest maailmaturul. Samas on nõudlus piimatoodetele hakanud tasapisi taastuma.